

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

NA OBDOBÍ 2021 – 2025

Obsah:

- I. Úvod
- II. Charakteristika školy
- III. Vymezení poradenských služeb ve škole
- IV. Typy prevence
- V. Cílové skupiny
- VI. Cíle školního programu
- VII. Způsoby realizace
- VIII. Způsoby hodnocení

Zpracovala:

Mgr. Blanka Sochová, školní metodik prevence

I. ÚVOD

doba platnosti: 5 let

ŠPS je dlouhodobý program primární prevence rizikových projevů chování zaměřený:

- na záškoláctví
- na šikanu, násilí
- na kriminalitu, vandalismus
- na rasismus, xenofobii
- na užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
- na problematiku onemocnění HIV/AIDS a další nemoci šířícími se krevní cestou
- na netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)
- na domácí násilí
- na poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a Mateřská škola Bohumín – Skřečoň má více než stoletou tradici. Nachází se v okrajové části města Bohumín. Žákům převážně z této části města a také z blízké Dolní Lutyně nabízí plnění povinné školní docházky ve škole rodinného typu, kde zaměstnanci školy znají většinu žáků a mnohé děti se znají navzájem již od mateřské školky. Tato škola sdružuje školu základní s asi 200 žáky v devíti ročnících a školu mateřskou s asi 70 dětmi.

Základní školu tvoří dvě budovy, které jsou vzájemně spojeny chodbou. Kolem obou budov je zahrada, jejíž součástí je také hřiště na míčové hry. Žáci zde mají k dispozici kromě kmenových tříd také učebnu informatiky, chemie, dějepisu, přírodopisu, jazykovou multimediální učebnu, cvičnou kuchyni, dílnu a tělocvičnu, kde kromě hodiny tělocviku probíhají i odpolední volnočasové aktivity žáků i dospělých. Všechny učebny jsou vybaveny moderním nábytkem a interaktivními tabulemi. Samozřejmostí je také školní jídelna, do které nám vozí stravu z centrální kuchyně, a místnost pro školní družinu.

Mateřská škola sídlí asi 500 m od školy základní, má k dispozici tři třídy a velkou zahradu.

Jak již bylo řečeno, školu navštěvují převážně žáci z této části města. Ve třídách jsou integrováni také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, tři žáci mají k dispozici osobní asistentku.

- počet dětí na 1. stupni: 109
- počet dětí na 2. stupni: 99
- počet pedagogů: 17
- počet asistentů pedagogů: 3
- počet speciálních pedagogů: 1

III. VYMEZENÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB VE ŠKOLE

Poradenští pracovníci školy:

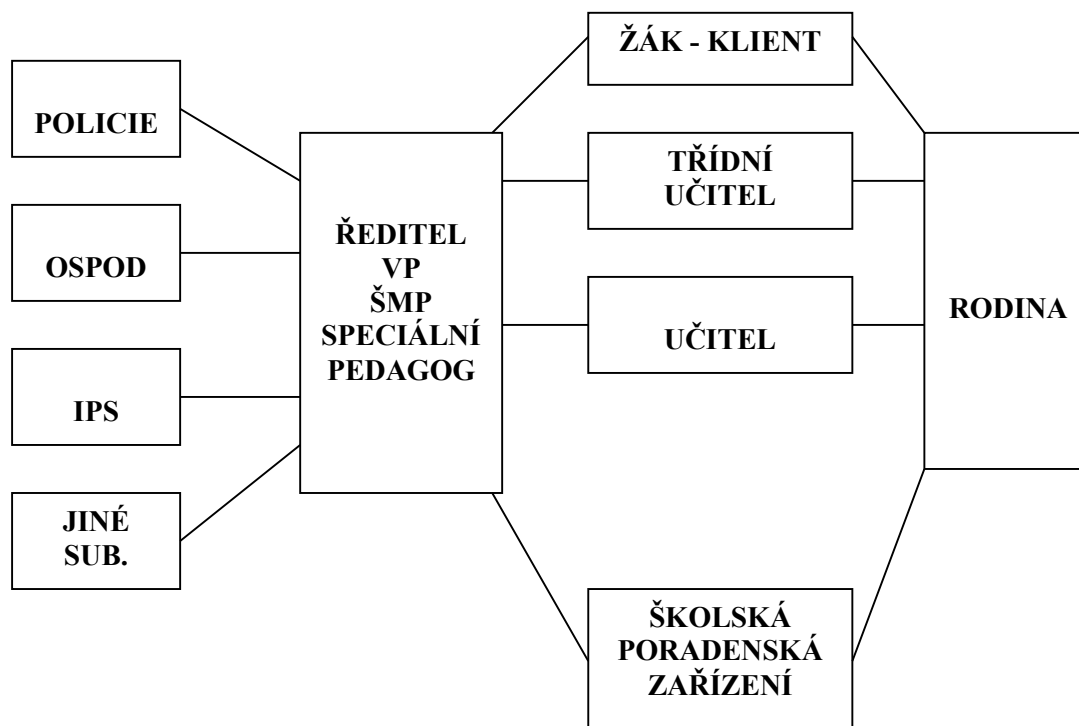
- výchovný poradce (věnuje se hlavně problematice kariérového poradenství a procesu integrace žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, vč. žáků nadaných)
- školní metodik prevence rizikového chování (věnuje se především oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů)
- speciální pedagog (věnuje se vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich reedukaci)

Pracovníci, kteří se podílejí na poradenských službách:

- třídní učitelé
- okresní metodik prevence (pracovník pedagogicko-psychologické poradny)

Výše uvedení pracovníci budou poskytovat metodickou pomoc a konzultační podporu žákům a jejich rodičům a vytvářet konzultační tým pro poradenské pracovníky školy.

SCHÉMA POSKYTOVÁNÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB VE ŠKOLE

Koordinace služeb

Služby jsou koordinovány VP, který společně se ŠMP, s TU a vedením školy zodpovídá za zabezpečování poradenství ve škole, koordinuje služby s ostatními zařízeními v regionu, jinými resorty a nestátními subjekty.

Odborná pomoc

Odbornou metodickou podporu poradenským pracovníkům ve škole poskytují především PPP a SPC.

Informovanost o službách

Přehled poskytovaných služeb je veřejně přístupný:

- na nástěnkách v 1. patře nové budovy (informace VP a ŠMP)
- na internetových stránkách školy – www.zsskrecon.cz

Spolupráce s dalšími institucemi a odborníky:

- pracovníci PPP
- okresní metodik prevence Karviná Mgr. Michaela Skřížalová a krajský metodik prevence Ostrava Mgr. Andrea Matějková
- Policie ČR
- Městská policie Bohumín
- Krizová centra, Linky důvěry, atd.
- Městský úřad - sociální odbor, OSPOD
- nabídka kroužků ve škole (sbor, šachy, sportovní kroužky)

Etika

Důraz je kladen především na důvěrnost jednání, ochranu osobních dat klientů, vzájemnou informovanost, spolupráci a dodržování etického kodexu školních poradenských pracovníků.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ČASOVÁ DOSTUPNOST

Mgr. Blanka SOCHOVÁ	ŠMP	email: blanka.sochová@zsskrecon.cz
Mgr. Kamila WZIENTKOVÁ	VP	email: kamila.wzientkova@zsskrecon.cz
Mgr. Erika KUKUCZOVÁ	speciální pedagog	email: erika.kukuczova@zsskrecon.cz

Každý z poradenských pracovníků má pevně stanovené konzultační hodiny pro žáky, učitele a rodiče. Jsou k dispozici na webových stránkách školy a jsou uvedeny také v žákovských knížkách všech žáků.

S poradenskými pracovníky školy je možno domluvit individuální konzultace:

- osobně o přestávkách, po vyučování nebo před vyučováním
- na tel. číslech 596 033 045, 731 130 708, 732 172 453

IV. TYPY PREVENCE

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům sociálně patologických jevů, případně minimalizovat jejich negativní dopad, včetně dalšího šíření.

Nespecifická primární prevence představuje základ a nosný prvek celého systému prevence, jde o volnočasové aktivity určené nejširším vrstvám dětí a mládeže, umožňující harmonický rozvoj osobnosti jednotlivce. Existovaly by i za absence sociálně patologických jevů.

Specifická primární prevence je realizována v rámci podpůrných programů pro rizikové skupiny, pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami jako prevence před exkluzí (vyloučením).

V. CÍLOVÉ SKUPINY

➤ ŽÁCI

1. stupeň

Úkolem třídních učitelů je vybrat konkrétní témata, která budou vycházet ze znalosti dětí a problematiky třídy. Je nutné se zaměřit na stanovení a užívání pravidel soužití mezi žáky a dospělými ve škole, zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, posilování zdravého sebevědomí, posilování projevů vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry, objevování individuálních odlišností, tolerance. Žáci by měli zvládnout stres a jeho řešení. Je třeba upozorňovat na dodržování životosprávy. Důležitá je spolupráce v kolektivu a vzájemná pomoc, vůle podřídit se vyšším zájmům, seznámení se a používání pravidel slušného a společenského chování, dovednost chránit se v různých situacích, získat pomoc pro sebe nebo jiné. Je třeba podporovat komunikaci, diskusi, ekologické myšlení, estetické cítění, relaxaci atd.

2. stupeň

Je třeba využívat různých metod, například relaxačních technik, projektů, aktivní práce ve skupině a zapojení do psychosociálních her, empatie, nácvik verbální a nonverbální komunikace, využití projekčních technik, modelování situací apod. Je třeba rozvíjet dovednosti správně se rozhodovat, umět vybrat vhodné osoby a organizace pro pomoc, ubránit se tlaku vrstevníků. Důležité jsou znalosti a schopnosti získávat informace k problematice rizikového chování. Většina témat bude zařazena hlavně do předmětů výchov – výchova k občanství, tělesná výchova, výchova ke zdraví, člověk a svět práce atd. K prevenci rizikového chování je však třeba využít všech vhodných témat.

➤ PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativně, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený. Svou osobností se pozitivně podílí na vývoji sebevědomění žáka a je schopen vyučovat za aktivní účasti dětí. Zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti rizikovým projevům chování vyžaduje **systémovou a koordinovanou** přípravu realizátorů preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních. Je důležité působení na postoje a dovednosti pedagogů dobrým klimatem školy, společnými aktivitami a prací na společných tématech a pravidlech.

Vedení školy v plném rozsahu podporuje *Školní preventivní strategii*. Je kladen důraz na začlenění problematiky prevence do tematických plánů. Všichni pedagogičtí pracovníci plně respektují *Školní preventivní strategii*, mají podle předmětů a ročníků zařazena témata primární prevence ve svých tematických plánech. Učitelé VO a VKZ s metodikem rizikového chování úzce spolupracují a do svých tematických plánů zařazují projekty zaměřené na primární prevenci a na posílení sociálních dovedností a upevňování kolektivu třídy.

➤ **RODIČE**

Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu (konzultace, třídní schůzky, MPP, Program proti šikaně, Program proti záškoláctví, nástěnky, letáky, webové stránky, atd.).

Nezbytné jsou také poradenské akce pro rodiče a snahy o navázání atmosféry důvěry při řešení problémů obecných i osobních.

Důležité je i zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů (PPP, OSPOD, Policie ČR, atd.).

VI. CÍLE ŠKOLNÍHO PROGRAMU

Cílem školního poradenského pracoviště je poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce, pedagogy a pomoc při řešení vzniklých problémů v oblasti edukační i sociální:

- pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence a sociálně nežádoucích jevů
- sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření a realizaci
- připravit podmínky a rozšířit možnost integrace žáků se SPU a žáků nadaných
- vybudovat příznivé sociální klima pro integraci kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole
- posílit průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem
- prohloubit včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků třídních kolektivů
- poskytovat metodickou podporu učitelům
- prohloubit a zlepšit komunikaci mezi školou a rodiči
- integrovat poradenské služby poskytované školou se službami specializovaných poradenských zařízení, zejména PPP, SPC atd.

Školní preventivní strategie navazuje na strategii z minulého období. Hlavním cílem prevence je pozitivní působení na jednotlivé třídní kolektivy, zkvalitnění práce třídního učitele a kladné působení na žáky nejen ve výchovně vzdělávacím procesu, ale i při mimoškolních činnostech. Takovýmto působením se snažíme vytvářet na škole pozitivní sociální klima. Dále upevňování a dodržování zásad zdravého životního stylu a rozvíjení sociálních dovedností. Nosným programem školy by měla být prevence kyberšikany, záškoláctví a užívání návykových látek. Od toho se pak odvíjí dlouhodobé a krátkodobé cíle naší preventivní strategie.

DLOUHODOBÉ CÍLE:

- snaha snižovat procento agresivních potyček u žáků a zajištění tak bezpečného prostředí v prostorách školy
- naučit se respektu a toleranci k ostatním (co se týká pohlaví, rasy, zdravotního stavu,...)
- prohlubovat nadále komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem
- věnovat velkou pozornost oblasti sebepoznání, budování sebevědomí, sebeúcty a vzájemnému porozumění
- pravidelná činnost školního preventivního pracoviště ve složení ředitelka školy, výchovný poradce, školní metodik prevence a speciální pedagog (ve spolupráci s ostatními pedagogy).

KRÁTKODOBÉ CÍLE:

- spolupráce školního metodika prevence a vyučujících výchovy ke zdraví a výchovy k občanství - hodiny věnované problematice násilí, šikany, bezpečného prostředí, tolerance, respektu, aj.
- spolupráce s Policií ČR a Městskou policií Bohumín

Hlavním cílem je předcházet rizikovým projevům chování, ale strategie zahrnuje i situace, kdy je nutné využít zásad včasné intervence a dodržovat společně dohodnuté postupy (viz přílohy MPP, Program proti šikanování, Program proti záškoláctví, Školní řád - postup školy při řešení případů související s užíváním návykových látek v prostředí a postup školy při řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy).

VII. ZPŮSOBY REALIZACE

ZPŮSOB REALIZACE

V hodinách, zejména VO a VKZ, budou třídní učitelé cíleně působit na rozvoj sociálních dovedností dětí prostřednictvím různých motivačních her a dotazníků. Mezi tyto dovednosti patří aktivní naslouchání, relaxace, sebepoznání, sebepojetí, verbální a nonverbální komunikace, kooperace, empatie, interakce, soutěžení, rozhodování a řešení konfliktů. Zaměření hodin bude podle věku dětí a jednotlivých třídních kolektivů. Žáci 6. ročníku se mají možnost zúčastnit v průběhu začátku školního roku adaptačního kurzu. Zde se jim budou mimo třídních učitelů věnovat i lektoři specializovaní na tuto problematiku, kteří se budou snažit o prvotní seznámení a stmelení třídních kolektivů. Třídní učitel má možnost lépe a rychleji poznat nový kolektiv třídy. Činnost žákovského parlamentu se bude prolínat celým školním rokem a budou do něj zapojeni všichni žáci školy v různých školních i mimoškolních aktivitách. Rovněž třídnické hodiny budou sloužit k pravidelnému věnování času třídnickým záležitostem, aktuální problematice třídy a prohlubování spolupráce a vzájemného poznávání a respektování.

ZAČLENĚNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE DO VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍHO PROCESU (hlavně ČSP, TV, PŘ, ČJ, VO, VKZ):

Na 1. stupni budou zařazena tato témata:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- správná životospráva

- hygienické zásady a návyky
- vhodné využívání volného času
- problematika alkoholu a kouření

Na 2. stupni budou zařazena tato témata:

- **6. ročník:** VZTAHY (rozvoj komunikace, kooperace a spolupráce, posílení sebevědomí, kladně motivovat)
- **7. ročník:** NETOLISMUS (řešení závislosti na virtuálních drogách, především na počítačových hrách, internetu a televizi)
- **8. ročník:** DROGY + ZÁVISLOSTI OBECNÉ (účinek drog na lidský organismus po stránce fyziologické se zvláštním zřetelem na následky kouření a alkoholismu mladistvých, seznámení se základními předpisy a postihy souvisejícími s výrobou, držením a užíváním drog u mladistvých, informace o střediscích a linkách pomoci pro narkomany, AIDS help line, linka důvěry)
- **9. ročník:** SEX, AIDS, VZTAHY (základní informace o AIDS, zaměření na hodnotovou orientaci adolescentů, rodinné zázemí)

Všemi ročníky se bude prolínat hlavní dlouhodobý cíl naší školy, a to problematika agrese, šikany a kyberšikany.

VIII. ZPŮSOB HODNOCENÍ

Hodnocení probíhá formou závěrečných zpráv školního metodika prevence a výchovného poradce vždy na konci školního roku.